

عنوان مقاله:

روند پژوهی رعایت قواعد و موضوعات فقهی در تبلیغات بازرگانی تلویزیونی

محل انتشار:

فصلنامه علمی رسانه های دیداری و شنیداری، دوره 14، شماره 1 (سال: 1399)

تعداد صفحات اصل مقاله: 24

نویسندگان:

علیرضا سلیمی - استاد یار گروه فقه و حقوق دانشگاه آزاد اسلامی واحد محلات (نویسنده مسئول)

مهدی یوسف - دانشجوی دکتری فقه و حقوق دانشگاه آزاد اسلامی واحد محلات

علیرضا حسینی - استادیار گروه فقه و حقوق دانشگاه آزاد اسلامی واحد محلات

خلاصه مقاله:

تبلیغات بازرگانی مستعد درگیر شدن با مسائل حقوقی و مسئولیت آور است. از جمله زمینه های مسئولیت زا یا ضمان آور، قواعد و موضوعات فقهی هستند که میزان عدم رعایت آنها در تبلیغ، با گمراهی و فریب منجر به خسارت مادی و معنوی به مخاطب تناسب دارد. یافته های تحقیق «کنکاشی در رعایت قواعد فقهی در تبلیغات بازرگانی تلویزیونی» که بیشتر انجام شده بود، نشان می داد از بین دوازده قاعده و موضوع فقهی ضمان آور، دو قاعده تدلیس و نجش بیشترین موارد انحراف را دارا بوده اند. این تحقیق، با رویکرد روندپژوهی، میزان رعایت موضوعات فقهی تدلیس و نجش را با تبلیغات بازرگانی غیرتکراری پخش شده از شبکه اول سیمای جمهوری اسلامی ایران از سال ۱۳۸۸ تا ۱۳۹۷ (۴۷۶۰ آگهی که به روش تصادفی ساده انتخاب شدند) را بررسی نموده است. نتایج نشان داد که در مجموع آگهی های پخش شده، ۸/۷ درصد تخلف در متغیر نجش و ۷/۹ درصد تخلف در متغیر تدلیس وجود دارد. این موضوع نشان دهنده وضعیت به نسبت مناسب آگهی های بازرگانی سیما از منظر رعایت این دو موضوع فقهی است. بیشترین انحراف تبلیغات بازرگانی، در متغیر نجش، مقوله های «تمجید غیرقابل اثبات» و در متغیر تدلیس نیز مقوله تدلیس سلبی است. همچنین بیشترین فراوانی رعایت نکردن تدلیس و نجش در تبلیغات موسسه های مالی، بانک ها و بیمه ها بوده است. روند عدم رعایت متغیرهای پژوهش از نظم منطقی (سیر صعودی یا نزولی منظم) برخوردار نبوده و در سال های ۱۳۸۹ و ۱۳۹۵، بیشترین میزان انحراف در مقایسه با سال های دیگر مشاهده شده است. یافته های تحقیق مویید نظریه مسئولیت اجتماعی بوده و مطابق نظریه کاشت بر اهمیت توجه و رعایت متغیرهای مبتنی بر قواعد و موضوعات فقهی نقش بسزایی در انحراف یا تخلف که از اهداف تبلیغ سالم و مفید است، تاکید دارد.

کلمات کلیدی:

تبلیغات بازرگانی، تحلیل محتوا، تدلیس، قواعد فقهی، نجش

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1227183>

